

Robertsfors kyrka, Västerbottens län.

Viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor.

1798–1799	*Brukskapell uppfört av trä, efter utverkat tillstånd av brukspatron Lefebure. Rektangulär byggnad i timmer, 30 x 15 alnar. Huvudingång mitt på södra långsidan. Låg takryttare med klocka mitt på taket (finns avbildad, pennteckning av A. Hårdh i Robertsfors bruks historia, s. 152 av Bertil Boethius). Kyrkklocka av malm. *Kyrkogård anlagd vid kyrkan (den s k gamla kyrkogården).	ATA.
1803	*Prästgård uppfördes på den s k Stallbacken. En stock i väggen bär årtalet ”1803” (byggnaden stod ännu kvar 1949, står fortfarande kvar 2003?).	ATA.
1829	*Kyrkklocka av brons anskaffad.	ATA.
(1856)	*Orgel anskaffad.	ATA.
(1861)	*Läktare uppförd.	ATA.
(1886)	*Orgel anskaffad.	ATA.
1888	*Kyrkogård anlagd (den s k nedre kyrkogården, även benämnd den mellersta kyrkogården/begravningsplatsen).	ATA.
(1889)	Ny kyrka uppfördes monteringsfärdig efter ritningar av Ekmans snickerifabrik, Stockholm. Entreprenör Ekmans snickerifabrik. En del av timmerstommen från den gamla kyrkan tycks ha använts. Möjligen var det så att hela gamla stommen användes, en sakristia tillbyggdes i öster, ett torn i väster med huvudingång och fönsterna förstörades?	ATA.
1918	*Robertsfors församling bildades.	ATA.
1921	*Kyrkklockan sprack.	ATA.
1922	Ny kyrkklocka anskaffad. *Begravningsplats anlagd efter ritningar av länsarkitekt Edvard Lundqvist (nya begravningsplatsen i Fredriksfors). Begravningsplatsen invigdes av biskopen 1922, men den togs aldrig i bruk på grund av dålig dränering. Istället upprättades en ny planläggning av arkitekt Wadsjö 1925. *Spjälstaket uppsatt kring kyrkogården. *Förslag till grindparti av Lundqvist.	ATA.
1923 (1923)	*Prästgård uppförd på central och vacker plats vid kyrkan (marken skänkt av grosshandlare Kempe). Restaurering av kyrkan.	ATA.

1927–1928	*Ny planläggning av nya begravningsplatsen efter ritningar av arkitekt Harald Wadsjö, Stockholm från 1925 (begravningsplatsen i Fredriksfors). Begravningsplatsen togs i bruk första gången 1930.	ATA.
1931	*Begravningskapell uppfört efter ritningar av arkitekt Harald Wadsjö från 1926. Kapellet uppfördes av timmer på betonggrund och täcktes av takspån. Portar och dörrar snidades av ek. Det bakomvarande bisättningsrummet täcktes av grästörv på underlag av näver. Dörrar till bisättningsrummet klätt med koppar. *Altartavla till begravningskapellet av Einar Forseth. Altarklädsel från handarbetets vänner. *Stenbro uppförd över bäcken.	ATA.
1932	*Bogårdsmur av sten anlagd kring den gamla kyrkogården.	ATA.
1935	*Justering av gångar och gravar på kyrkogården vid Robertsfors kyrka (gamla kyrkogården) av länsträdgårdsmästare Gunnar Ljunglöf. Ett äldre förslag till omläggning från 1934 godkändes inte p g a för stora rubbningar av gravarnas gränser. Byggnadsstyrelsen tyckte dock att justeringen av gravkvarterens gränser mot gångarna på gamla kyrkogården var onödig. *Justering av gångar och gravar på nedre kyrkogården. av Gunnar Ljunglöf. Fastställande av gränser för varje enskild grav. *Ny orgel från Österlind & Almqvist anskaffad, bekostad av Seth M. Kempe. *Konservering av mässhake av svart silkessammet med silveraloner (från 1799?). Nytt foder, strålarna lagades, banden lagade med gråvitt silke (Libraria).	ATA.
(1935)	Restaurering efter förslag av byggmästare O. Strandgren, Umeå. *Förslag till restaurering av tornet. *Anordnande av vindfång. *Ändring av trappuppgång till läktaren. *Ommålning m m.	ATA.
1937	*Klockstapel uppförd vid nya begravningsplatsen i Fredriksfors och bekostades av Robertsfors bruk (en ritning över Hallstaviks klockstapel användes). *Omgjutning av en sprucken klocka som tidigare varit använd i kyrkan (från Karl XIV Johans XI:e regerings år). Klockans inskriptioner skulle kopieras och skulle sedan upphängas i klockstapeln. Möjligen utfördes ej kopieringen enligt ursprunglig disposition, bl a skulle texten fördelas på klockans båda sidor och versen uteslutas.	ATA.
1952	*Tomtmark skänkt av Robertsfors AB, nordost och nordväst om kyrktoften, så att den planerade nya kyrkan skulle rymmas samt att området skulle få regelbunden form.	ATA.

1956	<p>*Tillstånd att riva den gamla kyrkan, beviljat av byggnadsstyrelsen.</p> <p>*Noggranna uppmättningsritningar och fotograferingar skulle göras av gamla kyrkan, innan rivning.</p>	ATA.
1957–1958 (–1960).	<p>Ny kyrka av putsat tegel med skiffertak samt separat klockstapel av timmer uppfördes efter ritningar av arkitekt/ professor Ivar Tengbom, Stockholm, från 1951 och 1960 (1951 års ritning kompletterad med bl a andaktsrum och dopplats). Entreprenör Bäckström och Strömberg, Umeå. Invigd i december 1957 (skrin av koppar inmurad i pelare, innehållande kyrkoritningar, foton, vykort, mynt m m).</p> <p>Kyrkan uppfördes några meter norr (nordost) om den gamla kyrkans plats (den nya kyrkans sakristia tangerade den gamla kyrkans kor). Den nya kyrkan, liksom den gamla, uppfördes i nordväst-sydostlig riktning. Glasmålning ritad av konstnären Bo Beskow 1957, med motivet ”Livets träd”. Orgelfasad ritad av Tengbom 1958. Ny stor klocka gjuten. Den lilla klockan hämtades från den gamla kyrkan. Klockstapeln uppfördes av kärntimmer från Norsjö (en av stockarna uppgavs vara 260 år gammal (uppgift 1982).</p> <p>*Bisättningsrum i källaren, under koret.</p> <p>*Elledningsnät draget efter program av Gustav Magnusson, Stockholm.</p> <p>*Toalett vid vapenhuset och i sakristian.</p> <p>*Åskledare på kyrkan och klockstapeln.</p> <p>*Ny körväg från den s k Herrgårdsgatan.</p>	ATA.
1959	<p>*En del av inventarierna från gamla rivna kyrkan avförda i den nya inventarieförteckningen då de ansågs sakna kulturhistoriskt värde (de i förteckningens första del var aktuella enligt RAÄ). Äldre litteratur skulle förvaras i sockenbiblioteket i Robertsfors. En del äldre föremål skulle förvaras i nya kyrkans källare. En del inventarier av större värde skulle fotograferas och foton skulle förvaras i pastorsexpeditionens arkiv.</p>	ATA.
1977	<p>*Ny dopfont.</p> <p>*Planer på införskaffande av mattor i koret samt konsthantverk på väggen vid dopfunten.</p>	ATA.
(1978–1979)	<p>*(Gamla) församlingshemmet restaurerat.</p> <p>*Väggbonad av konstnärinnan Clara Salander till församlingshemmet..</p>	ATA.
1970- och 1980-talet?	<p>Ändringar gjorda utan RAÄ:s eller länsstyrelsens godkännande:</p> <p>*Räcke vid trappsteg till koret, svetsad rörkonstruktion, gråmålad. Godkänt 1996.</p> <p>*Borttagande av främre bänkpar för rymmande av kör och kisthiss. Godkänt 1996.</p>	ATA.

	*Linoleummatta i orangegulbrun ton inlagd i kyrksalens främre del, där bänkar plockats bort. Godkänt med erinran 1996. Vid framtida materialbyte bör en matta i diskretare kulör väljas.	
(1987)	(*Förslag till församlingshem tillbyggt på kyrkans södra samt östra sidor. Ej genomfört).	ATA.
1990	*Församlingshem av trä tillbyggt på kyrkans västra sida (förslag av Hans Tirsén. FFNS arkitekter, Luleå 1988. Taktäckning av mörkgrå pappshingel. Fasaden målad med ljusgrå slamfärg (Hangö slamfärg). Fönster, takfot, foder, vindskivor oljemålades vita (NCS 0502-Y).	ATA.
1996	<p>Restaurering. Program av ingenjör Rune Wållberg, Robertsfors, 1994.</p> <p>*Nytt skiffertak på kyrkans södra takfall.</p> <p>*Utvändig ommålning av de putsade väggarna med utspädd vit våtsläckt kalkpasta från Stråbruken.</p> <p>*Utvändigt målades fönster och brädfodring under takfoten, med vit linoljefärg.</p> <p>*Omläggning av spåntak på klockstapeln (Saljebygdens spån, Vetlanda). Kluven spån skulle användas, enligt program. Spånen doppade i varm trätjära före läggningen samt ett lager tjära efter läggningen. Fästöglor monterade på stapeln för framtida behov av fästande av säkerhetslinor vid omtjärning (vid s k ”bergsklättarteknik”).</p> <p>*Klockstapelns bärande konstruktion målad med brunsvart utelasyr från HP.</p> <p>*Utbyte av trasigt glas i korffönstret</p> <p><u>Interiör.</u></p> <p>*Väggarna i långhuset, sakristian och vapenhuset rengjorda och ommålade. De skulle målas med kalkfärg, men då färgen inte fastnade ordentligt, målades väggarna i vapenhus, trapphall och bakre läktarväggen med matt vit latexfärg (Webetonex). Efter konservator Urban Ullenius besök i kyrkan konstaterades att kyrkans inre varit målad med KC-färg i en svagt gulrosa färgton. Denna färg och kulör användes i kyrksalen (Stråbrukens KC-färg. Ungefär NCS 1002-Y30R).</p> <p>*Fönsterna målade med vit alkydoljefärg (kulör NCS 0502-Y). Ommålning av fönsterbänkarna.</p> <p>*Väggytan under läktaren blev målad ytterligare en gång med KC-färg för att dölja putslagning över infällda elkablar.</p> <p>*Dörrblad, dörrkarm, och dörrfoder i sakristian målad i en varm gråton, lika befintlig.</p> <p>*Ny armatur i form av åtta stycken vägglampetter (gjorda efter originalmodell i kyrkans gravkapell). Befintlig takarmatur kompletterad med fyra halogen lampor vardera. Halogen krans ovan korttrappan. Nya spotlights i koret. Halogenkrans uppsatt</p>	ATA.

	<p>ovan orgelläktaren. *Lackning och slipning av golv i sakristian. (*Handikappramp i koret?). (*Nya nummertavlor?).</p> <p>Ursprungliga färgtyper och färgtoner dokumenterades bara delvis vid detta ommålningstillfälle. Vid framtida ommålning, bör detta uppmärksammas (E v bör då den vita färgen som målats på fasaden, brädfodringen under takfoten samt målning in- och utvändigt på fönsterna justeras med hänsyn till vad som framkommer vid undersökning av underliggande färglager. L. Tengnér 1996).</p>	
2004	*Räcke av stålrör till korttrapp utbytt till smidesräcke.	